
Strateginen sopimus 2017, vapaa-aikatoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa, hallintosäännössä sekä vapaa-aikatoimialan johtosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aikatoimiala ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurilautakunnan tehtäväalueena on kirjastolaissa (904/98), museolaissa(729/92), kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (728/92), teatteri- ja orkesterilaissa(739/82) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa(633/98) säädetyistä huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa.

- Kirjastopalvelut huolehtii tieto- ja kulttuurisältöjen tarjoamisesta sekä niihin liittyvistä hakuvälineistä ja opastuspalveluista, ylläpitää kirjastoja sekä tarjoaa edellytyksiä asukkaiden oman tiedon ja kulttuurin tuottamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjastopalvelut johtaa Vaski kirjastojen yhteistä palvelujärjestelmää ja toimii Varsinais-Suomen maakuntakirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- Museopalvelut huolehtii kulttuuri- ja taideperinnön, luonnontieteellisen aineiston sekä niihin liittyvä tiedon keräämisestä,

säilyttämisestä, välittämisestä ja tutkimuksesta. Museopalvelut toimii Varsinais-Suomen maakuntamuseona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.

- Turun Kaupunginorkesteri (TFO) tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen (sekä mahdollistaa ulkopuolisten järjestäjien erilaiset esitykset ja tapahtumat tilavuokrauksen keinoin).
- Yhtiöksi vuonna 2014 muuttuneen Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen, jonka ensimmäinen kausi on 1.1.2014 - 31.12.2016. Sopimuksessa on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalautakunnan tehtäväalueena on liikuntalaissa (1054/98, uusi laki 390/2015) säädetyllä tavalla edistää kaupungissa harjoitettavaa liikuntatoimintaa

- Liikuntapalvelut luo edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Nuorisolautakunnan tehtäväalueena on nuorisolaissa (72/2006) säädetyllä tavalla huolehtia nuorisopalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa nuorisotoimintaa. Lisäksi nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

- Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja itseenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja Kiinteistöliikelaitos vastaa kaupungin kiinteän ja rakennetun omaisuuden hallinnasta ja kehittämisestä sekä tarjoaa toimintaympäristöjä ja toimitiloja.
-

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Valtioneuvoston strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa (VN 5.10.2011) todetaan mm., että syrjäytymistä vähennetään sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä ennaltaehkäistään mm. hyvinvointia ja osallisuutta edistämällä (nuorten osallisuuden kehittäminen, ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen, liikunnallisten ja kulttuuristen elämäntapojen vahvistaminen) ja estämällä asuinalueiden eriytyminen (poikkihallinnollinen ohjelma), ja että työn ja yrittämisen kilpailukykyä edistetään mm. nuorisotyöttömyyttä alentamalla ja luovien alojen mahdollisuuksia vahvistamalla (esim. kehittämällä taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja).

Nykyisessä hallitusohjelmassa (Sipilä) vapaa-ajatoimialan kannalta oleellisia asioita ovat palvelujen (mm. taide, kulttuuri, liikunta) saavutavuuden parantaminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Kaikki kaupungin strategiset tavoitteet, erityisesti hyvinvoinnin edistämisen ja sosioekonomisen tasa-arvoisuuden teemat, löytyvät ohjelmasta jossakin muodossa. Kohderyhmistä se nostaa lapset ja nuoret, jotka ovat myös toimialalla tärkein kohderyhmä. Ohjelma sisältää myös digitaalisuuden edistämisen, joka on keskiössä vapaa-ajatoimialalla erityisesti kirjasto- ja nuorisopalveluissa.

Museopalveluiden toimialaan kuuluvilta osin muutoksia toimintaan tulee kulttuuriympäristöstrategian

toimeenpanovaiheessa. Valtioneuvosto hyväksyi kulttuuriympäristöstrategiaa koskevan periaatepäätöksen yleisistunnossaan 20.3.2014. Ympäristöministeriö asetti strategian toimeenpanoa valmistelevan työryhmän toimikaudelle 15.5.2014 - 31.1.2015. Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2014 - 2018 nostaa taide- ja taitoaineet keskeisiksi, sekä esittää ohjelmaehdotuksessa, että lasten ja nuorten kanssa tulisi suunnitella ja heille avata liikuntaan ja harrastamiseen innostavia tiloja.

Kuntien järjestämiä yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalveluja koskeva laki uudistetaan. Tarkoituksena on, että uusi kirjastolaki tulisi voimaan 1.1.2017. Lain uudistamisella edistetään asukkaiden osallisuutta ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista verkottuneessa kansalaisyhteiskunnassa sekä turvataan tiedon ja kulttuurin yhdenvertainen saatavuus. Keskeisenä tavoitteena on edistää yhteiskunnallista demokratiakehitystä ja vahvistaa yleisten kirjastojen toimintaedellytyksiä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Uusi liikuntalaki (390/2015) astui voimaan toukokuussa 2015. Lain tavoitteena on edistää liikuntaa ja kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja, tukea kansalais- ja seuratoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Ministeriön työryhmä on valmistellut ehdotukset liikuntapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivoiksi. Tehtävänä oli etsiä näkökulmia liikunnallisen elämäntavan ja erityisesti lapsi- ja nuorisoliikunnan lisäämiseksi sekä etsiä keinoja liikunnan yhdenvertaiseen harrastamiseen ja osallistumisen esteiden purkamiseen.

Uuden nuorisolain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017. Lain tarkoituksena on vahvistaa nuorten edellytyksiä osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa sekä edistää nuorten yhdenvertaisuutta. Laki pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Kunnan tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluja omilla alueillaan.

Valtioneuvoston selonteossa *kulttuurin* tulevaisuudesta "Kulttuuri vuonna 2035" nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö - ja kirjastopolitiikka. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan vuoteen 2020 ulottuvassa kulttuuripolitiikan strategian vaikuttavuustavoitteet ovat:

- kulttuurisen perustan vahvistaminen
- luovan työn tekijöiden ja kulttuuripalvelujen tuottajien toimintaedellytysten parantaminen
- kansalaisten kulttuuriin osallistumisen ja hyvinvoinnin edistäminen
- kulttuurin taloudellisten vaikutusten vahvistaminen.

Palvelujen saatavuuden ja laadun takaamiseksi ministeriö kannustaa *taide-, kulttuuri- ja kirjastolaitoksia* uudistamaan palvelujen järjestämistapoja esim. lisäämällä seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Opetusministeriö on vuonna 2009 (2009:32) määritellyt *yleisten kirjastojen* painoalueeksi mm., että "panostamalla niiden osaamistasojen nostamiseen ja palvelun laatuun varmistetaan kansalaisten

sivistykselliset perusoikeudet verkottuneessa yhteiskunnassa.”

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä *Liikunnan edistämisen linjoista* asetettiin tavoitteeksi suomalaisen liikuntakulttuurin edistäminen niin, että mm.

- Lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan.
- Nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa itsenäistymisen ja opiskeluvaiheen aikana.
- Työikäiset liikkuvat terveystensä kannalta riittävästi ja lisäävät omavastuuta liikunnastaan.
- Ikääntyvät pitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla.
- Terveystensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.
- Erityistoimia vaativien väestöryhmien liikunta lisääntyy.

Juha Sipilän hallituksen yksi nuorisotyöhön liittyvä kärkihanke on Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE 2016 - 2019. Sen yhtenä tavoitteena on, että palvelut järjestetään lapsi- ja perhelähtöisesti hallinnonrajat ylittäen. Muutosohjelmalla vahvistetaan vanhemmuutta ja matalan kynnyksen palveluja. Lähtökohtana on lapsen etu ja perheiden monimuotoisuus.

Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelmassa, Sivistyksen suunta, linjataan kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaa vuoteen 2025. Palvelujen tuottaminen edellyttää kunnilta yhteistyötä, ketteryyttä, joustavuutta sekä uuden teknologian

hyödyntämistä. Vapaa-aikatoimialan palveluille *määritellyt visiot* ovat:

- **Kirjasto-** ja tietopalveluilla edistetään väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin sekä muihin sivistystä, kansalaistoimintaa ja elinikäistä oppimista tukeviin kokemuksiin. Paikallisten palvelutarpeiden pohjalta järjestettävät palvelut ovat pääosin maksuttomia.
- **Kulttuuripalvelujen** merkitys alueen elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta on suuri. Jokaisella on oikeus kulttuuripalveluihin iästä, kulttuuritaustasta ja elämäntilanteesta riippumatta ja palvelut ovat luonteva osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää.
- Kuntalaiset liikkuvat terveystensä kannalta riittävästi ja saavat siitä iloa, elämyksiä ja työkykyä. Kuntien **liikuntapalvelut** ovat kohtuuhintaisia ja helposti saavutettavissa. Ennaltaehkäisevänä työmuotona terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta on koko kunnan yhteinen asia.
- **Nuorisotyöllä** on vahva rooli monialaisissa palveluketjuissa. Kunnan eri hallinnonalat ovat myös aktiivisia nuorisoasioiden hoitajia. Nuorisotyö on nuorista välittämistä ja kasvun tukemista nuorten omissa yhteisöissä. Lapset ja nuoret voivat kotikunnassaan hyvin ja kokevat olevansa osa yhteisöä.

Tutkimuksen ”Nuoret luukulla” (THL ja nuorisotutkimusverkosto, 2015) mukaan suomalainen palvelujärjestelmä ei vastaa hankalimmassa asemassa olevien nuorten tarpeisiin. Nuorten alentu-

nut toimintakyky ja passiivinen elämänsenne ovat yhteydessä heikkoihin elämäntaitoihin. Tullee edistää sekä mielenterveyttä että hyvinvointia, jotta nuoret voivat siirtyä opintoihin ja työelämään. Henkilöllä, jonka nuori kohtaa apua tarvitessaan, tulisi olla valmiudet tunnistaa elämäntaitojen heikkoudet. Palvelujärjestelmässä on oltava turvallisia ja tukea tarjoavia paikkoja, jossa elämäntaitoja voi harjoitella toiminnallisten keinojen kautta. Vuonna 2014 toteutetusta Lasten ja nuorten liikuntakäyttätymistutkimuksesta (Liitu) käy ilmi, että vain viidesosa peruskoululaisista täyttää liikuntasuosituksen, joka on vähintään tunti päivässä ”kohtalaisen rasittavaa” liikuntaa. Vain joka kymmenes 15 - vuotias liikkuu sen verran, mitä terveys-suositukset edellyttävät. Ruutu-aikaa, tv:n, tietokoneen, tabletin ja kännykän parissa vietettyä aikaa, mitattaessa 95 %:lla lapsista ja nuorista ruutu-aikaa kertyy yli suosituksen, joka on kaksi tuntia päivässä.

Turussa pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18 - vuotiaiden henkilöiden osuus kaikista alueella asuvista alle 18 - vuotiaista on korkeampi kuin muissa isoissa kaupungeissa (Sotkanet). Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on myös Turussa suurempi kuin keskimäärin Suomessa (ATH 2014). Eniten yksinäisyyttä kokevat passiiviset liikkujat, 18 - 29 - vuotiaat ja 50 - 64 - vuotiaat. Elämänlaatussa huonoimmiksi arvioivat passiiviset liikkujat ja 65 - 75 - vuotiaat. (FCG/Kapa 2015). Lihavien aikuisten osuus (kehon painoindeksi vähintään 30 kg/m², %) nousi Turussa vuonna 2014 yli valtakunnallisen keskiarvon.

Turussa muun kielisten perheiden määrä kasvaa. Turvapaikan hakijoita ja kotouttamisen piiriin

---

tulevia uusia, eri-ikäisiä asukkaita ennakoidaan olevan aikaisempaa enemmän. Asukkailla ja henkilöstöltä edellytetään valmiuksia toimia eri kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa.

Turku 2029 kaupunkistrategiassa (kv 23.6.2014 § 110) todetaan esim. "Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä paran-

netaan. "Strategian visiossa Suomen Turku on kiinnostava ja rohkeasti uudistuva eurooppalainen yliopisto - ja kulttuurikaupunki, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Kaupungin strategiakokonaisuuteen sisältyy kaupunkistrategian lisäksi kaksi strategista ohjelmaa: Kilpailukyky ja kestävä kasvu sekä Hyvinvointi ja aktiivisuus. Strategian päämäärät ja tavoitteet puretaan toimialan stra-

tegisessä ja operatiivisissa sopimuksissa niin, että niistä voidaan johtaa käytännön toimintaa tavoitteellisesti ja kustannustehokkaasti. Kahden strategisen ohjelman "Hyvinvointi ja aktiivisuus" sekä "Kilpailukyky ja kestävä kasvu" toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista.

1.3 Toiminnan kehittämisuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Turku 2029 kaupunkistrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen -osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuuri-kaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen ”Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa” ja tahtotilakseen ”Hyvän elämän Turku.”

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluuloton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saataville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitapahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa – kaikkia!
- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua, tasapainoista elämää sekä omaehtoista toimintaa.
- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruden arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja

---

palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

1.000 €						
Vapaa-ajan toimiala	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	9 573	9 122	8 820	8 451	8 451	8 451
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	66 716	68 286	69 155	68 491	69 201	69 911
Toimintakate	-57 143	-59 164	-60 335	-60 040	-60 750	-61 460
Muutos-%		3,5 %	2,0 %	-0,5 %	1,2 %	1,2 %

1.000 €						
Vapaa-ajan toimiala	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	731	935	2 010	1 045	860	860
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	15	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-716	-935	-2 010	-1 045	-860	-860
Muutos-%		30,6 %	115,0 %	-48,0 %	-17,7 %	0,0 %

1.000 €						
Kulttuurilautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	4 150	3 469	3 626	3 290	3 290	3 290
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	36 008	36 444	36 926	36 750	37 150	37 550
Toimintakate	-31 858	-32 975	-33 300	-33 460	-33 860	-34 260
Muutos-%		3,5 %	1,0 %	0,5 %	1,2 %	1,2 %

1.000 €						
Kulttuurilautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	378	475	945	475	540	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	15	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-363	-475	-945	-475	-540	-540
Muutos-%		30,8 %	98,9 %	-49,7 %	13,7 %	0,0 %

1.000 €						
Liikuntalautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	3 827	4 122	4 165	4 132	4 132	4 132
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	21 407	22 322	23 030	22 602	22 822	23 042
Toimintakate	-17 580	-18 199	-18 865	-18 470	-18 690	-18 910
Muutos-%		3,5 %	3,7 %	-2,1 %	1,2 %	1,2 %

1.000 €						
Liikuntalautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	272	370	945	450	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-272	-370	-945	-450	-200	-200
Muutos-%		36,2 %	155,4 %	-52,4 %	-55,6 %	0,0 %

1.000 €						
Nuorisolautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	1 596	1 530	1 029	1 029	1 029	1 029
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	9 300	9 520	9 199	9 139	9 229	9 319
Toimintakate	-7 705	-7 990	-8 170	-8 110	-8 200	-8 290
Muutos-%		3,7 %	2,3 %	-0,7 %	1,1 %	1,1 %

1.000 €						
Nuorisolautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	81	90	120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-81	-90	-120	-120	-120	-120
Muutos-%		11,0 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TILAINVESTOINNIT VAPAA-AIKATOIMIALA

KIINTEISTÖLIIKELAITOKSEN TILAPALVELUIDEN INVESTOINTIOHJELMA	Hyväksytty kustannusarvio	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistumisvuositavoite
Samppalinnan maauimala	7 740 000	2 600 000				2017

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannusarvio					Valmistumisvuositavoite
Kaupunginteatteri	36 350 000					2017
Palloiluhalli	13 200 000					2017
Syvälahden koulu	26 000 000					2017
Yli-Maarian koulu ja päiväkot	22 000 000					2018

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET		Valmistumisvuositavoite
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, nuoriso ja kirjasto)	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2016	2021
Jyrkkälän nuorisotalo ja kirjasto (peruskorjaus tai korvaava)	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2016	
Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	
Petreliuksen uimahalli	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	
Konserttitalon peruskorjaus	Tarveselvitys käynnissä, valmis 2017	
Museon säilytystilaratkaisu	Tarveselvitys käynnissä, valmis syksyllä 2017	

ULKOLIIKUNTAPAIKKAINVESTOINTIEN YHTEENVETO 2017 - 2020			2017	2018	2019	2020
Koko- naisuus	kohde	toimenpiteet	alustavat kustannusar- viot			
			liiklk 22.3.2016,			
			1 000 €			
Urheilupuiston liikuntakes- kus						
	ylähiekkakenttä ja vaikutusalue	Hulevesisuunnitelman viemärointityöt ja muut toimenpiteet	410			
	tenniskenttä- alue	Kuivattaminen ja kehittäminen. Detaljisuunni- telma 2018, toteutus 2019.		15	250	
	Karikon lenkki (1,4 km)	peruskorjaus				70
Kupittaaan liikuntakeskus						
	luistelumato	asfalttipinnan uusiminen pohjatoineen sekä aita madon ympärille	100			
	Kenttä 5	pohjatyöt uuden tekonurmen asentamista var- ten huomioiden lämmitysputkiston korjaustar- peet		70		
	liikuntakeskuk- sen itäiset osat	BMX-radan laajentaminen, kentän 11 kehittä- minen ja kentän 5 ympäristön viimeistely. Detaljisuunnittelu (2019) ja toteutus (2020).			20	200

kenttä 2	pohjatyöt tekonurmen uusimista varten				40
Impivaaran liikuntakeskus					
Nunnavuoren ladun lumetus-kenttä	Vesi- ja viemärijärjestelyjen tehostaminen sekä kentän asfaltoiminen pohjatöineen ynnä koripallokorit. Detaljisuunnittelu (2017) ja toteutus (2018).	5	160		
Nunnavuoren lenkin puistokuntosali	ulkokuntoilulaitteiden uusiminen		20		
Nunnavuoren ladun lisälentki	Valaisu ja mahd perustaminen lisälentkin itäisen kaaren osalta. Detaljisuunnittelu 2019, toteutus 2020			10	130
Kuntoradat					
Lausteen kuntoradan puistokuntosali	ulkokuntoilulaitteiden uusiminen	20			
Koivula-Haritun kuntoratayhteys	liimapuusillan kuntokartoitus (2018) ja peruskorjaukset (2019)		10	20	

Uimaran- nat					
Ispoisten uima- ranta	detaljisuunnittelu ja toteutus uima-alueen hiekkapohjan tasaamisesta ja laiturin peruskorjauksesta	100			
Maarian uima- ranta	kiviseinämän ja rannalle tuovan tieosuuden tukeminen sekä laiturin peruskorjaus. Detaljisuunnittelu 2017, toteutus 2018.	5	120		
Aluekes- kukset					
Teräsrautelan- kenttä	pohjatyöt kierrätystekonurmen asentamista varten		50		
Parkinkenttä	peruskorjaukset: pohjatyöt tekonurmen vaihtamista varten, tekonurmen ominaisuuksien optimointi jäädytystä varten sekä aitojen peruskorjaukset tai uusiminen. Detaljisuunnittelu 2018, toteutus 2019.		15	170	
Varissuon ken- tät	peruskorjaukset ja kehittäminen: kivituhkakentän kerrosten uusiminen ja valmius kierrätystekonurmen asentamiselle, pienkenttäalueen kehittäminen. Detaljisuunnittelu 2018, toteutus alkaen 2019.		15	170	10
Jäkärän urhei- lupuisto	peruskunnostusten detaljisuunnittelu (2019) ja toteutus (2020)			5	150
Koulujen kentät					

Nyplääjänpuis- tonkenttä	Yli-Maarian tulevan koulun lähikentän detal- jisuunnittelu (2017) ja toteutus (2018)	5	100		
Turun lyseon kenttä	pinnan tasaaminen. Detaljisuunnittelu 2017, toteutus 2018.	5	100		
Wäinö Aaltosen koulun kenttä	kaltevan kentän vaakauttaminen. Detaljisuun- nittelu 2019, toteutus 2020.			5	100
Lähikentät ja muut liikun- nan suorituspaikat					
Luolavuoren tenniskentät	peruskunnostus	50			
Ylikylänpuiston eli Hirvensalon skeittipaikka	peruskorjaus		25		
Turjanpuiston eli Vasaramäen kenttä	pohjatyöt kierrätystekonurmen asentamista varten			50	
YHTEENSÄ KAIKKI VUOSITTAIN		700	700	700	700

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Vapaa-aikatoimialan hallinto	0	3 497	-3 497
Kulttuurilautakunnan avustukset	0	5 068	-5 068
Kaupunkikulttuuri	0	484	-484
Projektit	0	130	-130
Kaupunginork. ja kons.talo (nettoyks.)	859	5 892	-5 033
Turun kaupunginkirjasto	671	11 676	-11 005
Museokeskus (nettoyksikkö)	2 096	10 179	-8 083

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Liikuntalautakunta yhteiset	0	12 503	-12 503
Liikuntapalvelukeskus, järjestöliikunta	0	1 587	-1 587
Liikuntapalvelukeskus, aktivointi	350	897	-547
Liikuntapalvelukeskus, liikuntapaikat	3 815	8 042	-4 227

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Nuorisoasiainkeskus, hallinto	0	0	0
Kehittäminen, johto ja johdon tuki	620	7 831	-7 211
Tekemällä oppiminen	394	905	-511
Ohjaus ja tuki	15	463	-448

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020

Yhteensä				
----------	--	--	--	--

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Yhteensä				

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Turun kaupunginteatterin avustus (ei vielä lukua)				
Yhteensä				

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Liikkuva koulu -hankerahoitus	200			
Sampalinnan peruskorjauksen aiheuttama vuokran kasvu	130			

Palloiluhallin henkilökunta 3 *3kk	32			
Salibandyn korvaavat tilat (Fiskarssinkatu)	121			
Yhteensä	483			

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Rock Academy -hankkeen jatkorahoitus	100			
Yhteensä	100			

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	602,1	611,5	613	613	614,5	614,5	614,5
Palkat ja palkkiot							
Kulttuurilautakunta (htv)	401,3	412	410	410	410	410	410
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)							
Liikuntalautakunta (htv)	94,7	94	95,5	95,5	97	97	97
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)							
Nuorisolautakunta (htv)	106,1	105,5	107,5	107,5	107,5	107,5	107,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)							
Lisätietoja:							

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Vapaa-aikatoimiala yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	141 300	139 062	144 182		143 079	143 079	143 079
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	141 300	139 062	144 182		143 079	143 079	143 079
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)	222,2	222,3	222,3		222,3	222,3	222,3
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			20 189 444		22 081 747	22 188 945	22 188 945
Lisätietoja: Kts. lautakuntaohjeet erittelyt.							

Kulttuurilautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	51 469	50 955	49 160		49 208	49 208	49 208
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	51 469	50 955	49 160		49 208	49 208	49 208
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	28,3	28,3	28,3		28,3	28,3	28,3
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			7 336 359		7 367 365	7 432 551	7 432 551

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Syvälahden koulu, kirjastotilat, 6/2018 alkaen, neliölisäys 378 m², vuokralisäys 9 012 €/kk.
Hirvensalon kirjasto, luopuminen 6/2018 alkaen, neliövähennys 334 m², vuokravähennys 4 414 €/kk.
Yli-Maarian koulu, kirjastotilat, 12/2018 alkaen, neliölisäys 250 m², vuokralisäys 6 458 €/kk.
Maarian kirjasto, luopuminen 12/2018 alkaen, neliövähennys 236 m², vuokravähennys 3 040 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

Liikuntalautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	73 540	71 740	78 305		77 092	77 092	77 092
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	73 540	71 740	78 305		77 092	77 092	77 092
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	130	130	130		130	130	130
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			10 600 115		12 440 540	12 440 540	12 440 540

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä. TAE 2017 luvussa huomioitavaa: Samppalinnan maauimala, 6/2017 alkaen, neliölisäys (mukana jo TAE2017 luvussa), vuokralisäys 62 752 €/kk.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Palloiluhalli, 10/2018 alkaen, neliölisäys 6 349 m², vuokralisäys 125 000 €/kk.

Lausteen palloiluhalli, 4/2018 alkaen, neliövähennys 1 213 m², vuokravähennys 9 400 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

Nuorisolautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	16 367	16 367	16 717		16 779	16 779	16 779
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	16 367	16 367	16 717		16 779	16 779	16 779
Muut tilat (m ²)							
Alueet yhteensä (ha)	64	64	64		64	64	64
Sisäinen vuokra yhteensä (€)			2 252 970		2 273 842	2 315 854	2 315 854

Lisätietoja:

Nuorisopalvelujen alueissa lisäksi 1 ha (Inari) ja 23 vesiha (Tippsund).

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Syvälahden koulu, nuorisotilat, 6/2018 alkaen, neliölisäys 289 m², vuokralisäys 6 945 €/kk.

Hirvensalon nuorisotila, luopuminen 6/2018 alkaen, neliövähennys 283 m², vuokravähennys 3 818 €/kk.

Yli-Maarian koulu, nuorisotilat, 12/2018 alkaen, neliölisäys 200 m², vuokralisäys 4 500 €/kk.

Moision nuorisotalo, luopuminen 12/2018 alkaen, neliövähennys 144 m², vuokravähennys 2 386 €/kk.

TS 2019:

TS 2020:

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.7</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1, 2.3.1</i>			
Turkulaisten aktiivisen harrastamisen ja osallistumisen (kulttuuri ja liikunta, FCG summaava mittari) kehittyminen: Määrä kasvaa.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	19,8 %	seuranta alkaa	tavoite määritellään -16 perusteella		tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella
Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään.							

Tavoite 2: Kumppanuus ja vuorovaikutus kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1</i>			
Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön edistyminen	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	Valmistelu	Valmistelu	Yhteistyösuunnitelma		Uusia yhteistyömuotoja	Seuranta ja mittarit määriteltä	Edelleen uusia yhteistyömuotoja
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa.							

4.2 Strategiset hankkeet (kh)

Kaupungin toimialojen yhteiset

Tavoite: Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	Strateginen teema: Osaava ja oppiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.2.7			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari: Nuorisotyöttömien osuus Työllisyyttä määrävien vaikuttavuus Työmarkkinatuen kunta-osuudella olevien ohjausaktiivointitoimiin Aktiivointiaste			Tarkennetaan kj:n esitykseen				
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky. (Vapa: Nuorten palveluissa pyritään työllistämiseen. Yhteistyöverkostot ja palveluohjaus, matalan kynnyksen ohjauspaikat sekä seutukunnan yhteinen nuorisotakuufoorumi toimivat. Edullisten/maksuttomien palvelujen kehittäminen ja markkinointi.)							

Tavoite: Terveiden elämäntapojen edistäminen	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.7			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittarit: Painoindeksi BMI Osallisuuteen liittyvä mittari: kouluterveyskysely			Tarkennetaan kj:n esitykseen				
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Tavoitteena on turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa. (Vapa: Ennakoidaan palvelutarpeiden muutoksia, muokataan uusia palvelukonsepteja ja rohkaistaan toimijoita järjestämään uudenlaisia kulttuuritapahtumia ja -ilmiöitä. Edistetään liikuntamahdollisuuksien esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Kehitetään yhteiskäytössä olevien tilojen palveluja. Tuotetaan toimialojen ja palvelualueiden yhteistyönä aktiiviseen elämäntapaan kannustavia palveluja.)							

Tavoite: Vanhemmuuden tuki	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.2	Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7
----------------------------	---	--------------------------------------

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari: Lastensuojelun piirissä olevien 0 - 17 v osuus ikäryhmästä Lanu -suunnitelman toimenpiteiden toteutuminen			Tarkennetaan kj:n esitykseen				
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiselle ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttumista vaikeammiksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä. (Vapa: Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Varmistetaan, että lapsi ja nuori saa tarvitessaan aikuisen tukea ja läsnäoloa.)							

Tavoite: Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus:2.3.3			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari: Yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus (ATH) Ei yhtään läheistä ystävää (kouluterveyskysely)			Tarkennetaan kj:n esitykseen				
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palveluohjauksen keinoin. (Vapa: Aktiivisuus tukee elämän hallintaa ja mielekkyyttä. Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Kohdennetaan vapaa-aikatoimialan palvelut asukas- ja asiakastietoa hyväksi käyttäen. Lisätään vuorovaikutusosaamista, jotta kommunikointi kehittyy sekä kaupungin ja sen asukkaiden välillä että asukkaiden kesken.)							

Vapaa-aikatoimialan yhteiset (kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakunta)

Tavoite: Aktiivisuuden edistäminen alue- ja kohde-ryhmätyöllä (aktivointityö).	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus:2.3.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.3, 2.1.3, 2.3.6			
Hanke/projekti: Aktiivisuuden edistäminen (sekä) alue- ja kohde-ryhmätyön vakiinnuttaminen.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti): Palvelualueet sitoutuvat aktivointityön kehittämiseen ja laajentamiseen. Palvelualueet huomioivat aktivointityön lähtökohdat ja tavoitteet kaikessa toiminnan ja talouden suunnittelussa.							
Mittari: Alueellisen yhteistyön mallin laajentuminen ja vakiintuminen kaikille suuralueille: laajentunut / kaikissa/ vakiintunut	laajentunut	laajentunut	kaikissa		vakiintunut	uudelleen arviointi	kehittynyt edelleen
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Vakiinnutetaan kaupungin eri suuralueilla kaupungin toimijoiden yhteistyö. Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla. Asiakkaiden palvelukokemus kasvaa. Turku on kulttuurin edelläkävijäkaupunki, jossa vallitsee vapaa ja rohkeaseva tekemisen meininki.							

Tavoite: Uudet yhteistyötavat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus:2.3.2			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Suunnitelmallinen ja säännöllinen yhteistyö toimialalla esim. "seuraparlamentti" kaikilla Vapan lautakunnilla	valmistelu	2-3 lautakunnalla	yhteistyön muotoja kokeillaan		2 lautakunnassa	3 lautakunnassa	vakiintunut
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Toimiva yhteistyö kaupungin ja järjestötoiminnan välillä varmistaa kustannustehokkaat palvelut. Toteutetaan soveltuvia osia kumppanuudella kolmannen sektorin kanssa. Kaupunki tarjoaa tukipalveluja ja koulutusta kansalais- ja järjestökumppaneille. Osallistuminen järjestötoimintaan lisää asukkaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja elämänhallintaa							

Tavoite: Toimialan yhteisten toimintamuotojen edistäminen	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 3.2.1					Muut toteutettavat linjaukset:	
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Toimialan johdon arvio tavoitteen toteutumises-ta	edistynyt	arviointi	syventynyt		syventynyt	arviointi	syventynyt
Lisätietoa tavoitteesta/hyötystavoite: Toimintamalliuudistuksen toteutuksen jatkaminen. Yhteisten näkemysten ja toimintamallien (palvelualueet, lautakunnat ym.) jatkuva edistäminen ja syventäminen							

Kulttuurilautakunta

Tavoite: Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.7			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Kehitetty ja otettu käyttöön palvelukonsepti monilukutaidon tukemiseen	suunnittelu	käyttöön otto	käytössä		uudistuu	uudistuu	uudistuu
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Lukutaidon, lukuharrastuksen ja medialukutaidon edistäminen: tietoyhteiskuntavalmiuksien lisääminen.							

Tavoite: Museotoimintaa uudistetaan kokemukselliseen perhe- ja kulttuurimatkailutoiminnan suuntaan	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.3			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:	kasvanut	v.2015 taso	kasvanut		kasvanut	kasvanut	kasvanut
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Kulttuurihistorian ja taiteen esittäminen monipuolisen ja korkeatasoisen näyttely- ja pedagogisen toiminnan kautta.							

Tavoite: Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 3.1.5			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.6			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017		TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Konserttien houkuttelevuus: täyttöaste sinfonia-konserteissa	kasvanut	vuoden 2015 taso	kasvanut		v. 2017 taso	v. 2017 taso	v. 2017 taso
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja.							

Liikuntalautakunta

Tavoite: Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien kuntalaisten määrä kasvaa	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7, 2.3.3., 3.3.10			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvat turkulaiset <ul style="list-style-type: none"> 18 - 79 v. (ATH ja/tai FCG: Kapa) alle 18 -vuotiaat (esim. kouluterveyskysely) 		Määritellään mittari(t)		Asetetaan tavoitetaso(t) v. 2016 toteutuman perusteella			
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Aktivoidaan kaikenikäisiä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää. Palvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.							

Nuorisolautakunta

Tavoite: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa	Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.3.5			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.7			
	TOT 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Kehittämisprojektit ja niiden tuotosten käyttöönotto. Vuorovaikutus ja nuorten osallistuminen kasvanut	valmistelu, suunnittelu	käytössä	kasvanut		uudelleen arviointi	jatkokehittäminen	jatkokehittäminen
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja nuorten osallistumisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä. Tuetaan vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa							

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alatavoite	Kaupungin tavoite 2017	Toimialan TAE 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka	Sairauspoissaolot alla suurten kaupunkien keskiarvon (kaupungin tasolla)	Vapaa-aikatoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Urapolkujen aktiivinen seuranta	Varhe-maksu alle suurten kaupunkien keskitason (kaupungin tasolla) määrä	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrän hallinta ja vähentäminen
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Henkilötyövuosien aleneminen edellisestä vuodesta	Vapaa-aikatoimialan HTV:n tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö": maltillinen kasvu toimipisteisen lisääntyessä

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KYSYNTÄ/TARVE									
<i>Kulttuuri</i>									
Asukasluku	180225	182072	183824						
Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus 18 -79 v. % FCG/Kapa:n			16,2 %						
<i>Liikunta</i>									
TEA -viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen), asteikko 0-100	tieto parillisina vuosina	85	tieto parillisina vuosina						
<i>Nuoriso</i>									
0 - 9 -vuotiaiden määrä	16121	16356	16730						
10 - 18 -vuotiaiden määrä	13715	13794	13761						
19 - 28 -vuotiaiden määrä	35131	35384	35939						
alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä	2226 (7/2013)	2095 (1/2015)	2013 (1/2016)						
VOLYYMI									
<i>Kulttuuri</i>									
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä, yli 5 v. (käyttäneet kirjastokorttiaan Turun kirjastoissa 2015 / asukasluku)			39,4 %						
Kirjaston lainat (fyysiset ja e -lainat)	3,93 milj	2,99 milj	3,08 milj						
Verkkokirjastojen käyttö	1,57 milj	1,76 milj	1,84 milj						
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki- ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 - 79 v % (FCG/Kapa)	-	79 %	80 %						

Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	73 % (2012)	76 %	77 %						
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 - 79 v (FCG/Kapa)	49 % (2012)	64 %	66 %						
<i>Liikunta</i>									
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle avoinna olevat tilat yhteensä	974 172	1 089315	1 235 538						
<i>Nuoriso</i>									
<i>Nuorisopalvelujen toimipisteiden ja palvelujen käyntikerrat</i>				laskentata- pa uudiste- taan					
LAATU JA VAIKUTTAUVUUS									
<i>Kulttuuri</i>									
Asukkaiden 18 - 79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,55 (2012)	4,29	4,38						
Asukkaiden, 18 - 79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,14 (2012)	4,16	4,26						
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki, taide), ast. 1-5, FCG/Kapa	4,15 (2012)	3,89	3,90						
Kulttuurin vapaa kenttä, sopimuksen tehneet avustusten saajat, kävijät/vuosi	538499	507563	582 941						
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuottajien määrä			254						
<i>Liikunta</i>									
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä		59 936	56 606						
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja -rannat, salit), ast. 1-5, FCG/Kapa	3,91 (2012)	3,91	3,94						
Kuntalaisten 18-79 v tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1-5 (FCG/Kapa)	(3,7 v.2007)	3,78	3,71						
<i>Nuoriso</i>									
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä/vuosi			85						

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Nuorisopalvelut sekä liikunta- ja kirjastopalvelut : Lastensuojelulain ja nuorisolain edellyttämä monialainen yhteistyö, jossa mm. kerätään tietoa lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä koordinoidaan palveluja
Turvallisuussuunnitelma	Toimialan kaikki palvelut ::Sujuvan ja turvallisen arjen tukeminen mm. saavutettavilla palveluilla sekä turvallisilla ja esteettömillä toimitiloilla ja -alueilla,. Erityistoimenpiteitä nuoriso- ja liikuntapalveluissa
Rakennusperintöohjelma	Museopalvelut: Kulttuuriympäristön historiallisen kerroksisuuden edistäminen ja siihen liittyvän tiedon saatavuuden parantaminen.